

GAZETA WIELKIEGO XIĘSTWA POZNAŃSKIEGO.

w Sobotę dnia 23go Września.

OBWIESCZENIE.

Najjaśniejszy Król Jmć Pruski uznał za potrzebę, w następujących z państwami Jego połączonej znowu prowincyach po za Elbą i Wezerą, w starej Marchii, w Xięstwie Magdeburgskiem z cyrkuleni Saali, w Xięstwie Halberstadtziem, w Hrabstwach Hohenstein, Mansfeld i Wernigerode, w byłej fundacyi Quedlinburg, w Xięstwie Eichsfeld i jego przynależnościach, w mieście i w obwodzie Erfurt, w miastach Mühlhausen i Nordhausen, w Xięstwach Minden, Münster i Paderborn, w Hrabstwach Mark, Ravensberg, Tecklenburg, i w wyższym Hrabstwie Lingen, w Xięstwach Kliwii i Geldern, w Xięstwie Mors, Hrabstwach Essen i Werden i w byłej fundacyi Elten, kazać urządzić dzieło hypoteki w sposobie, w jakim jest w innych Jego K. Mci państwach uregulowane, ażeby przeto najprzędzy ile można przywrócić pewność i bezpieczeństwo własności i realnych praw na dobrach nieruchomości, oraz realny posiadzicieli grantów kredyt.

W tym celu wyszedł pod dniem 22. Maia r. b. osobny Patent, obeymujący w sobie bliższe w tym przedmiocie przepisy i postanowienia, i wzywający wszystkich, którzy na dobrach i gruntach w przereczonych Prowincyach i Dystryktach, prawa własności, spadkowe, hypoteczne i inne realne mają prawa, ażeby niebawnie donosili o tém Zwierzchnim Sądom Ziemiańskiem lub niższemu Władzom, w których zakresie iurysdykcyjnym takowe dobra lub grunta są położone. Nastąpić to powinno najdalej do ostatniego dnia miesiąca Grudnia przyszłego roku 1816, bądź usznie, na piśmie, bądź przez Pełnomocnika. Kto się przed upłynieniem tego terminu niezgłosi, nie utraci wprawdzie swego całkowitego prawa, lecz przestać musi na wszystkiemi, co później i aż do jego zgłoszenia się w Księdze hypotecznej udziałem zostało, i mianowicie niemoże wykonywać prawa rzeczowego przeciw trzeciemu grantu posiadaczowi.

Pedaie się to do wiadomości każdego, którego urządzenie to obchodzić może. zwracając jego uwagę na zupełną osnovę Patentu, ogłoszonego przez Zbiór ustaw dla państw Królewsko-Pruskich, przez Gazety Berlińskie i Dzienniki.

Berlin dnia 12. Września 1815.

(podp.)

Minister Sprawiedliwości,
v. Kirchheim.

O B W I E S C Z E N I E.

Zażalenie fabrykantów sukna w Wielkiem Xięstwie Poznańskim, iż przy wprowadzaniu sukien do Królestwa Polskiego nad stosunek wysokiego po 3 Zł. pol. od łokcia jest żądane, podano mi pochop do uczynienia rządowi Królestwa Polskiego nayużliwiejszych przedstawień potrzeby uchylenia lub zmniejszenia tego Cła wchodowego, w skutek których rząd Królestwa Polskiego w Warszawie na posiedzeniu dnia 28. Lipca r. b. uchwalił: polecić Ministerio Skarbu Królestwa Polskiego, ażeby od fabrykowanych w kraiu tateyszym i wprowadzanych do Królestwa Polskiego sukien, impost tylko po 10 od sta od wartości pobierać kazał.

W spodziewaniu, iż tameczne urzędy celne stósowne odebrały zalecenie, przyiemno mi zawiadomić o tém fabrykantów sukna i publiczność handlem się bawiącą.

Poznań dnia 11. Września 1815.

Królewsko-Pruski Naczelný Prezes Wielkiego Xięstwa Poznańskiego,
Zerboni di Sposetti.

O G Ł O S Z E N I E.

Dotychczasowe postępowanie przy udzielaniu pozwoleń do wstępowania do Klasztorów, istotney wymaga zmiany. Z tego powodu widzę się zniewolonym, przywrócić znowu moc przepisów, zawartych w Powszechném Prawie Kraiowém dla Państw Pruskich w Części II. Tytułe XI. Podziale 18 § 1160. i następnych, tudzież w Regulaminie zaciągu do służby woyskowej, wydaném w Berlinie dnia 12. Lutego 1792.

Postanawiam przeto co następuje:

1. Niewolno nikomu bez wiedzy i approbacyi tych, których zezwolenie do obrania sobie sposobu życia wedle praw jest potrzebném, przeznaczać się do stanu zakonnego.

2. Żaden Królewski poddany, płci męskiej lub niewieściey, bez wiedzy i zezwolenia Rządu nie ma być przyiętym do Klasztoru.

3. To atoli pozwolenie osobom płci męskiej w tenczas dopiero udzielonym być może, gdy wierzytelnie udowodnią, iż od powinności broniienia kraiu, do której każdy tego mieszkaniec jest obowiązany, uwolnionemi zostali, lub że iey dopełnili.

4. Przed ukończonym 25tym rokiem wieku, żadna osoba płci męskiej, a przed ukończonym 21szym rokiem, żadna osoba płci żeńskiej do wykonania professyi zakonney przypuszczoną być nie może.

5. Wykonany wbrew tym przepisom ślub takowy, jest od samego początku nieważnym.

6. Fundacya lub Klasztor, postępujący sobie wbrew tym przepisom, ulegnie fiskalney karze pieniężney, a w przypadku ciągłego powtarzania takiego przestępstwa, w miarę okoliczności, zupełnie zniesionym zostanie.

7. Rodzice lub Opiekunowie, którzyby swym dzieciom lub zostającym pod ich pieczę, wbrew powyższym przepisom, dozwalali czynienia professyi zakonney, oczekiwać mają fiskalney kary pieniężney, lub wedle okoliczności, kary więzienia.

8. Istotne przyięcie do Klasztoru, poprzedzić powinien rok próby, która pod żadnym pozorem skróconą być nie może.

Klasztory i wszyscy mieszkańce Wielkiego Xięstwa Poznańskiego stósować się do tego mają.

Poznań dnia 16. Września 1815.

Król, Pruski Naczelný Prezes Wielkiego Xięstwa Poznańskiego,
Zerboni di Sposetti.

Z Poznania dnia 22. Września.

Jey Królewska Wysokość, Xiężniczka *Ludwika Pruska*, małżonka *JO. Xięcia Radziwiłła*, Szanownego Namiestnika Królewskiego w Wielkiem Xięstwie Poznańskim,

niezawodnie dziś przybyciem swoim miasto nasze uszczęśliwi. Poczynione są wszelkie przysposobienia na przyięcie tey dostoyney Pani, na której spotkanie już wiele osób obojey płci wyiechało.

Z Wiednia dnia 8. Września.

Dnia 28. sierpnia wyjechał Następca tronu Austriackiego do swego dostojnego oycy.

Koronacya Cesarza *Franciszka* jako Króla *Lombardyi*, odbędzie się w *Medyolanie* dnia 4. Października, w domu imienia jego.

Od kilku dni przebiegają w tutejszey mienicy Cesarzkiej 50,000 dukatów na medaliony koronacyi, dla rozrzucenia ich w *Medyolanie* między pospolstwo. Zgoła wszystkie przeświadczają przysposobienia, iż dwór chce się pokazać swym ludom Włoskim w niewidzianym dotąd blasku. Uda się tam iakie 600 dworzan; nawet cała gwardya szlachty Węgierskiej wyruszy tamże pod rozkazami swego dowódczy, Hrabiego *Zichy*. Największa część tutejszey szlachty także do *Medyolanu* wyjeżdża.

Z Frankfortu dnia 6. Września.

W *Wurtembergii* jest bardzo niespokojno.

Sposób, w jakim zgromadzenie Stanów rozwiązane zostało, rozmnożył nasienie niesnasków, które od dawna w tym kraju spstrzegać można było. Nieukontentowanie więc od owego czasu głośno się dało słyszyć, i okólniki, które Król w rozmaitych prowincyach wydał, końcem zapobieżenia zgromadzeniu się i zbieraniu podpisów za dawną konstytucyą, niemogły temu przeszkodzić.

Nietylko zgromadzone Stany w *Wurtembergii*, głosowały za dawnym urządzeniem, lecz nawet szczególne gminy it. d. Nawet Magistrat stolicy oświadcza wyraźnie, że tylko ta konstytucyą może lud zaspokoić, i adres jego przez 600 najznakomitszych mieszkańców *Stutgardu* podpisany, podany został Ministrom. Stany utrzymywały: że nowonabyte kraie, muszą również z dobrodziejstwa owych urzędzeń korzystać, Rząd zaś przeciwnie w powiększeniu kraju znalazł powód uchylecia dawney konstytucyi. Nawet

także nowe prowincye oświadczaią się za tym samym, n. p. w ekonomii *Heilborn*, iak nadzierzawca *Wechter* donosi, niechce żaden były poddany kawalerów Niemieckich o innym wiedzieć urzędzeniu.

Z Bruxelli dnia 10. Września.

Terazniejszy Arcy-Biskup *Mechliński*, Hrabia *Wean*, mianowany jest Prezydentem generalnych stanów, które dnia 18. t. m. zgromadzą się w tutejszym domu gminnym. Xiążę *Beaufort*, ieden z naymącińszych posiadaczów dóbr w *Belgium*, wziął uwolnienie iako członek zgromadzenia Stanów.

Od górnego Renu dnia 6. Września.

Naynowsze listy z *Wirtembergii* zapewniają, iż nieporozumienia między Królem a Stanami ku ukontentowaniu obydwóch stron i ku wielkiej radości wszystkich mieszkańców zagodzone zostały.

Hieronim Bonaparte, przybywszy do *Ellwangen*, nalegał mocno o tytuł: *Le prince Jérôme Bonaparte*, ponieważ Król chciał mu nadać tytuł Hrabiego. Małżonka jego znajduje się przy nim. Miał on ieszcze 7. millionów uratować.

Podług wiadomości z okolicy *Strazburga* dnia 8. t. m., ciągle woysko Francuzkie z twierdzy tej wychodziło, i spodziewano się, iż do dnia 13. zupełnie twierdza ewakuowaną będzie.

Od dolnego Renu dnia 8. Września.

Podczas kiedy dowiadujemy się, iż woyska Austriackie po części *Francyzą* opuszczają, hufce Pruskie codziennie ieszcze ciągną tutejszemi okolicami do *Francyi*, to dowodzi, iż woyska Pruskie nie tak prędko ustąpią z kraju nieprzyjacielskiego.

Akwizgran odbiera teraz napowrót z *Parryża*, między innymi rzeczami, zagrabione z kościoła katedralnego kolumny granitowe, niemniej grobowiec Karóla Wielkiego.

W *Leodium* wskoczył przed kilkoma dniami.

ni w rękę *Możę* jeden z najzagorzalszych Bonapartistów i znalazł w niej śmierć pożądaną. W kapeluszu zostawionym na moście znaleziono kawałek papieru, na którym napisane były te Francuzkie słowa: „Bądźcie zdrowi moi przyjaciele! *Niech żyje Napoleon!*“

Xiążę *Oranii* przybył do *Spaa*.
Od granicy Francuzkiej d. 10. Września.
 W *Paryżu* i w Departamentach Francuzkich utrzymują się teraz stronnictwa: Królewskie, Republikanckie i Bonapartoskie. Ostatnie składa się z ludzi wszelkich klas, którym obecny stan rzeczy nie przypada do smaku. Stronnictwo to niestety! nader jest liczne.

Głoszą, iż prócz *Lille* i *Valenciennes*, wiele innych twierdz osadzone zostaną przez wojska sprzymierzone, które tamże przez pewien czas kosztem Francuzkim utrzymywane będą. Stenwzyskiem środek ten nie jest bynajmniej dostateczną stałą spokojności rękocynią, i *Europa* niestety! będzie pewnie musiała jeszcze na dłuższy czas pozostać uzbrojona.

W południowej *Francyi*, mianowicie w *Lugdunie*, naziwiało się bardzo wiele kokard zielonych. Widać ztąd duch stronnictwa, który teraz *Francyą* miota.

Niedawno pytał się pewien w *Paryżu*, gdzie N. Cesarz Rossyjski będzie miał mieszkanie: *Dans la Plaine des Vertus, à l'hôtel de la Magnanimité* (na równinie *des Vertus* — cnot, w hotelu wspaniałomyślności) odpowiedziano.

Słychać, że część wojska Angielskiego pod dowództwem Lorda *Wellington*, po zawarciu pokoju zimować będzie w *Hannowerze*, co potwierdzenia potrzebuje.

Z Paryża dnia 7. Września.

Dnia 19. Sierpnia wieczorem umarła nagle wdowa po straconym Pułkowniku *Labadoyere*. Śmierć iey sprawia nieiakie wrażenie, lecz bez skutków.

Siostra *Marta*, która się tak bardzo wstawiała pielęgowaniem rannych wołowników, otrzymała od Xięcia *Hardenberga* list następujący:

„Szanowna siostró *Marto!*

„Nieuszyła wiadomości Króla, Pana moiego, szlachetna Twą staranność, którąś w ostatniej wojnie cierpiącej ludzkości, a mianowicie zabranym lub rannym Pruskim żołnierzom poświęcała. Wie N. Monarcha, żeś z pogardą wszelkich niebezpieczeństw, była ich pociechą i podporą w życiu i zgonie. Tak liczne cnoty naysiękniejszą zaiste znajdując nagrodę w religijném uczuciu, które jest ich źródłem. Stenwzyskiem pragnie Król Jmć, dać WP. Szanowna siostró *Marto*, dowód Swego szacunku, i ułatwić Jey środki dobroczynności. Przyim więc dołączony złoty medalion jako oznakę łaskawości Monarchy, umięającego cenić Twą chrześcijańską pieczołowitość około wspierania cierpiącej ludzkości, i 100 Luidorów, któremi dowolnie zarządzić możesz. Poczytuę się za szczęśliwego, bydź przy tej zręczności tłumaczem uczuciów J. K. Mei, a wyrażając życzenia me o zachowanie tak drogiego dla ludzkości życia, proszę WP. szanowna siostró *Marto*, ażebyś przyięła zapewnienie moiego prawdziwego szacunku.

Xiążę *Hardenberg*.

w Wiedniu dnia 15. Lutego 1815.“

Dnia 24. Sierpnia kazał N. Cesarz Rossyjski przywołać do siebie siostrę *Martę*, przyjął ją naysłaskawie i obdarzył złotem medalionem z wizerunkiem iego i hojną summą pieniędzy.

Siostra *Marta* pielęgnowała Francuzkich niewolników i rannych, Austryaków, Węgrzynów, Prusaków, Rossyan, Polaków, Hiszpanów, Anglików, Szkotów, Irlandczyków, Włochów, Szwajcarów i t. d.

Gazeta urzędowa z dnia 1. t. m. zawiera następującą odezwę Królewską:

„LUDWIK, z Bożej łaski i t. d.

„Z żalem dowiedzieliśmy się, iż w południowych Departamentach wielu z Naszych poddanych dopuścili się najwystępniejszych bezprawów, i że pod pozorem zrobienia się wykonywaczami publiczney zemsty, dogadżając swojej własney mśczenia się żądzy, przelali krew Francuzów, a to nawet po przywróceniu znowu wszędzie powagi Naszey i uznaniu iey w całym Królestwie Naszém. Wielkie zaiste popełniono zbrodnie, haniebne zdradziectwa, które *Francyą* w bezdennych pogrążyły nieszczęściach; srodze przesładowano Naszych wiernych poddanych, którzy trzymając się chorągwi miłego nam kuzyna Naszego (Xiążę *Angouleme*) starali się mężnie oswobodzić *Francyą*; stemwszystkiem ukaranie tych zbrodni musi być narodowém, uroczystém i regularném; winowaycy paść powinni pod zagładczym mieczem prawa, a nie pod razami partykularney zemsty. Byłoby to obrażać sprawiedliwość, podżygać niesnaski, niezlicznym otwierać pole zdrożnościom, obalać porządek towarzyski, gdyby kaźden chciał być sędzią i karać za doznane obelgi lub za zamachy, których się przeciw Naszey osobie dopuszczono. Nasze zamiary i rozkazy dostatecznie dały poznać, iż naród odbierze zadośćuczynienie ze sprawców tych nieszczęść i że pobłażenie słabości i obłąkaniu niebędzie rozciągnięte do winowayców, których publiczna i dowiedziona zbrodnia ukaraną być może, bez wzniecania obawy dla wielkiej liczby tych, którzy bez wątpienia z żalem natłokowi okoliczności ulegli. Mamy nadzieję, iż to znieawidzone postępowanie, sprzeciwiające się prawu i powadze Naszey, już koniec swój wzięło. W tej ufności rozkazaliśmy Naszym Ministrom i zwierzchnim urzędnikom, ażeby dopilnowali ścisłego praw przestrzegania, i karali iak naysurowiey tych, którzy ie zgwałcili, lub w przyszłości to uczynić chcieli, przekonani będąc, iż głos Nasz nie-

będzie na próżno słyszany w okolicy, od którey tak wiele odebraliśmy dowodów wierności i przywiązania.“

W Paryżu dnia 1. Września 1815. panowania Naszego dwudziestego pierwszego.

LUDWIK.“

Nismes i przyległe okolice ciągle są teatrem scen niespokojnych. Przywróconą była wprawdzie na kilka dni spokojność; lecz ogień ukryty tylko w zarzewiu wybuchnął na nowo. Stronnicy *Bonapartego* pokazywali ośczerzą radość, no ve rokując tryumfy; niektórzy z nich tak daleko posuneli swą bezczelność, iż się dali znowu słyszeć ze zdradzieckim wykrzykiwaniem: Niech żyje Napoleon II.! Policya kazała poimać kilku takowych wichrzycieli spokojności, a innych ledwo zasłonić zdołała przed zażyłością pospolstwa.

Dnia 9. Września.

Dziennik Rozpraw zawiera co następuje: „Pokładają wielkie i ugruntowane nadzieie w bliskim zgromadzeniu Izb. Wszyscy rozumni Francuzi jedném są tylko ożywieni życzeniem, i spodziewają się spełnienia onegoż przez nowych Reprezentantów narodowych. Niemożna też i tego zaprzeczyć, iż zapaleńcy, którzy na wszystko patrzą przez okulary swych namiętności, wiele sobie po ciele prawodawczém obiecują. Tuszą oni sobie, iż wszystko nowe uchylą, a stare przywróci. Wierne tylko przywiązanie do Króla potrafi obydwia zjednoczyć stronnictwa; pierwsze, któreby wszystko nowe zachować, drugie, któreby wszystko stare przywrócić chciało. Życzyć należy, ażeby izby obrały złotą średnią drogę, i żeby zgromadzenie się ich w dłuższą niebyło puszczane odwłokę.“

Chcą wiedzieć, iż wypadek układów między *Francyą* a Sprzymierzeńcami nie będzie pierwey ogłoszonym, aż po przełożeniu go Izdom, co na pierwszych posiedzeniach nastąpi.

Wczoray zgromadzeni byli Ministrowie. Król przydywał, a posiedzenie trwało od 2 do 4tey godziny. Zaraz potém odwiedzał Król koleyno NN. Cesarzow: Rossyjskiego, Austryackiego i N. Króla Pruskiego. O godzinie 6tey był w kaplicy na niesporach.

Xiężna *Angouleme* spodziewana jest powrotem dnia 15. t. m. Xiężę przybył wczorayszego wieczora. Także Xiężę Burbon spodziewany jest z swą familią w przyszłym tygodniu.

Gwardya Królewska składać się będzie na przyszłość z dwóch dywizyi piechoty i 2. dywizyi jazdy. Majorami Generalami tey gwardyi mianowani są: Xiężęta *Belluno*, (*Victor*), *Reggio* (*Oudinot*), *Raguzy* (*Marmont*) i *Tarentu* (*Macdonald*). Generalami Porucznikami tych 4. dywizyi są Hrabiowie: *Lauriston*, *Bourmont*, *Bordesoult* i *Dijeon*. Podług ustawy z dnia 1. m. b. składać się ma gwardya Królewska na stopniu pokoiu z 1260 Oficerów, 25,008 Podoficerów i prostych, i 6408 koni.

Cesarz *Alexander* opuścił *Paryż* dnia 6. Udać się do *Chalon*, dokąd także Cesarz Austryacki Król Pruski i Xiężę *Wellington* na wielki popis woyska pod *Vertus* ziadą. W obozie tamecznym stoi już 40,000 Rosyan. Wystawiono prześliczny namiot dla Monarchów.

Lord *Castlereagh* niemógł iechać do *Anglii*. Koń uderzył go kopytem, i odtąd niewychodzi z pokoiu. — Poseł Hiszpański, Hrabia *Perulada* (*Peralada*?) każdego dnia spodziewany.

Obrona Ney'a.

W piśmie na obronę Marszałka *Neya*, które Adwokat *Berrier* w *Paryżu* wydał, wystawiony jest tenże iako najniewinniejszy człowiek w świecie! Miłość oyczyzny i wybujały patryotyzm, do wszystkiego go uniosły! 25 lat sławnym był *Ney*, iako wielki Generał. Jedynym jego błędem była nieciaka

porywczność harakteru i wyrazu. *Ney* więcey iak w 30 porządnych bitwach walczył, przytomny był przeszło 500 potyczkom, okryty chlubnemi bliznami, pozyskał imię walecznego pomiędzy walecznymi, w odwoocie z *Rossyi* zachował wielu familiom ich dzieci, a dawniey zaś z niebezpieczeństwem własnego życia wielu Emigrantom, którzy w *Niemczech* w iego dostali się ręce, życie uratował. W *Hiszpanii* i *Szwajcaryi* postępował z ludzkością. Nigdy się niezgiął przed *Bonapartem*. W roku 1814. *Ney* wystawił *Bonaparternu*, iż mu nic więcey niepozostaie, iak złożyć koronę. Przy swym gorącym harakterze iedną tylko ogarniony był żądzą, to jest żądzą miłości oyczyzny i sławy imienia Francuzkiego. Dla czegożby *Ney* wdawać się miał w podłe zdradziectwa? Jakieżby miał życzenia? Woyskowych honorów i dostojności? te posiadał. Maiątku? ten miał. — Gdy niespodziana wiadomość o wylądowaniu *Bonapartego* przyszła do *Paryżu*, znajdował się w swych dobrach *Chateaubrun* 15 mil od *Paryżu*, niewchodząc do żadnych potajemnych związków. Dnia 6. Marca odebrał od Ministra woyny rozkaz, ażeby niezwłocznie udać się do 6tey dywizyi woyska. *Ney* niewiedział o przyczynie i dopiero w *Paryżu* usłyszał o wylądowaniu *Bonapartego*. Otrzymał audyencyą u Monarchy i pochlebneimi Króla ujęty wyrazami, przyjął z chęcią na siebie starania, któremi zdawało się, że wszystkich umysły były zajęte; otwarta mowa, z iaką Marszałek odzywał się do Króla, niemogła bydz zatruta żadnem podeysciem ani zmysleniem. Rozniesiono, że Król darował mu 500,000, podług innych 6, 7 do 800,000 franków, dla zapewnienia sobie iego wierności. To jest fałszem; ani Król, ani którykolwiek z iego Ministrów, Marszałkowi *Ney* żadney nieuczynili ofiary. Odwołuję się w tém do świadectwa samego Króla. Po pożegnaniu się

z Królem, wyiechał *Ney* do *Besançon*; dowiedział się o przerwaniu wielu wojsk; dla wspólnego działania pisał do Marszałków *Macdonald*, *Suchet* i *Oudinot*; nie znalazł żadnej artylleryi; doniósł Ministrowi wojny, iż żałować należy, że jeszcze *Bonaparte* nie zaczął; pisał dnia 13. Marca do *Oudinota*, iż wojska nadzwyczajną pocztą spieszyć powinny, iż należy zle wraz z korzeniem zniszczyć; że przez pośpiech można lekkomyślnemu przedsięwzięciu koniec położyć. Miałże *Ney* najmniejszą myśl zdrady? Dwóch przebranych żandarmów wysłał dla szpiegowania poruszeń *Bonapartego*. Nie rozkazałże strzelać na najpierwszy szylwach, gdyby miał jaką rozmowę z nieprzyjacielem? Aż do 13. Marca służył *Ney* Królowi ciałem i duszą. Dnia 14. zupełnie się scena zmieniła. Wiadomości za wiadomościami przychodziły, że wojska przechodzą do *Bonapartego*. Pomiedzy własnymi jego żołnierzami rozrzucone były pisma buntownicze; krótko mówiąc, nie miał żadnego wojska. Grożono mu gwałtami, gdyby żołnierzom niedozwalał łączyć się z *Bonapartem*. W nocy z 13go Marca przybyli wysłańcy *Bonapartego* z pismem Generała *Bertrand* do Marszałka *Ney*. W piśmie tém wyrażono, że *Bonaparte* swe przedsięwzięcie z *Austryą* ułożył; że *Anglia* jego ucieczkę ułatwiła; że *Murat* zwycięzko przebywa *Włochy*; że wojska Rossyiskie wróciły do swych odległych krajów; że *Prusy* same niepodałają *Francyi*; że *Ney* napróżno by się opierał; że *Podoficerowie* i żołnierze przywołali napowrót *Bonapartego*; że gdyby się *Ney* opierał, nabiłiby *Francyą* okropności wojny domowej. Wszystkie te przełożenia, szczególnicy ostatnie, porwały wzruszony jego umysł; jego ślepotą tém była zupełniejsza, że żadnych z *Paryża* nieodbierał doniesień. Odezwa, którą wydał, była mu prawie podyktowana. Do *Bonapartego* napisał list, w którym wy-

raził: „Łączę się z Tobą, atoli nie z przychylności ku Jego osobie. Byłeś dręczycielem mey oyczyzny, napelniłeś kłopotami wszystkie rodziny, a wiele do rospaczy przywiódłeś, pokóy świata zawichrzyłeś i t. d. Przysięgnij zatem, gdy cię los znowu przywołał, iż chcesz lud szczęśliwym uczynić i że nigdy dla zabórów granic nieprzekroczysz. W tym przypadku niebędę się opierał.“ Po wniściu *Bonapartego* do *Paryża*, udał się *Ney* do dóbr swoich, nie szukał żadnego urzędu i niestanał przed *Bonapartem*. Gdy zdawało się, że oyczyzna jest w niebezpieczeństwie, miał udział w bitwie dnia 18go; pierwszy potém wystawił w Izbie Reprezentantów dnia 22. Czerwca całą wielkość poniesioney klęski, i gdyby w ten czas pokoy zrobiono, byłaby *Francya* może od wkroczenia wojsk obcych ochronioną. Marszałek *Ney* popełnił błąd z przeznaczenia, lecz nie ze zdrady; przy spokojności swego sumienia oddał się w ręce tych, którzy osobę jego w bezpieczne miejsce zaprowadzić mieli; nie chciał ani się ukrywać, ani uciekać, gdyż to niezgadzało się z jego uczuciami; teraz pokłada swą ufność w Radzie, przez którą ma być sądzony.“

Z *Melun* dnia 28. *Sierpnia*.

Onegday wyszła tu następująca odezwa Polnego Marszałka, Hrabiego *Barclay de Tolly*, do mieszkańców okolic *Vertus*.

„Nayusiłniejszém wawsze staraniem moim było, ażeby wojsko, którego mam zaszczyt być dowódczą, naysciślejszą zachowywało karność. Używałem wszelkich środków, iakie mi się dogodnemi być zdawały, w celu przywrócenia spokojności między mieszkańcami krajów, przez wojsko to zajętych, wzbudzenia ufności i ulżenia ile można w ciężarach, które okolicznosci za sobą pociągają. Dopełniając w ten sposób rozkazów Cesarza, Pana moiego, i pochlebiając sobie dobrym skutkiem, przyszło mi dostrzedz z naywiększą dla mnie nieprzyjemnością, iż pomię-

dzy mieszkańcami okolicy *Vertus* znajdując się tacy, którzy nastąpić mającym w tutejszej okolicy zgromadzeniem wojsk Rosyjskich tak się zafrasowali, iż mieszkania swe chcą opuszczać! Francuzi! bądźcie spokojni, nie mieycie żadney obawy ani względem osób waszych ani względem waszey własności. Woyska obozować będą pod gołym niebem. Znaczne magazyny dostarczać im będą żywności. Prysłana wam będzie dostateczna liczba straż bezpieczeństwa, a żandarmeria, która woysko poprzeczi, utrzymywać będzie spokojność i porządek publiczny. Jakiż możecie mieć powód do porzucania waszych siedlisk! Zostańcie przy waszych pracach. Zebranie się Woyska Rosyjskiego zamiast sprawienia wam najmniejszey przeszkody, nastęrczy wam łatwe i pewne zbycie waszych zbytecznych płonów żniwnych, a doświadczenie wkrótce was o płonności obaw waszych przekona.“

Rozmaite wiadomości.

Podług Paryzkich gazet, zaczynają Francuzcy żołnierze po części być pobożnymi. Chorzy i ranni w szpitalu *Volde Grace*, pragną książek nabożnych. We wszystkich szpitalach i lazaretach zakładają małe zbiory książek do modlenia się, i innych pism pobożnych.

Paryżkie gazety donoszą, że na placu gonitw rusztowania stawiają koło tak nazwanego łuku tryumfalnego wielkiego woyska, dla przedsięwzięcia odniam w tym pomniku dumy *Bonapartego*; litery *N.* mają być wyłamane, a medalion wystawiający go na sklepieniu umieszczony, ma być wyrzucony.

U W I A D O M I E N I E.

Uwiadomia się Szanownych Obywateli, iż przybycie Jey Królewiczowskiej Mci, Xięczniczki *Ludowiki Ferdynand*, małżonki *JO. Xięcia Radziwiłła*, Namiestnika Króla w Wielkiem Xięstwie Poznańskiem, będąc nad spodziewanie późnione, *Bał*, którym Obywatele Ją powitać przedsięwzięli, w dniu 28. Września w hotelu *Saskim* dany będzie.
Poznań dnia 23. Września 1815.

O B W I E S C Z E N I E.

Stósownie do Art. 118. Kodexu Cywilnego podaje się ninieyszém do wiadomości publiczney, iż Trybunał Cywilny Departamentu Poznańskiego wydał na wniesienie *Katarzyny Konstancy Żołądkiwiczówny*, żądającej ogłoszenia nieprzytomności iey brata, byłego dawniey zakonnika *Pawła Łukasza Żołądkiwicza* w tutejszym klasztorze *XX. Karmelitanów*, od lat 20 już znikłego, pod dniem 25. Kwietnia r. b. w skutku Art. 116. Kodexu Cywilnego i następnych wyrok nakazujący udowodnienie nieprzytomności i wyszukiwanie teraźniejszego pobytu wspomnionego *Żołądkiwicza*.

w Poznaniu dnia 16. Września 1815.

Królewski Vice-Prezes Naywyższego Sądu Appellacyjnego, jako Kommissarz do organizowania Sądownictwa w Wielkiem Xięstwie Poznańskiem,
Schönermark.

O B W I E S C Z E N I E.

Ponieważ zwyczajny podatek kominowego, na ratę Wrześniową w tym miesiącu ściągniony byłż must, wzywa zatem Właściciele domow, aby tenże podatek przed upłynieniem teraźniejszego miesiąca do kassy przychodow skarbowych, na ratuszu znajduiącey się, zapłacili; inaczey nieprzyjemnych skutków ekzekucyi spodziewać się mają.

Prezydent Muncypalny
miasta Poznań,
Bathowski.

O B W I E S C Z E N I E.

Na mocy wyższey ustawy, opłata mostu Chwaliszewskiego zwrócona została, i ta od 1. Października r. b. więcý dającemu w arenę puszczone byłż ma, a zatem wyznaczony został termin zawity na dzień 25. b. m. przed południem o godzinie 10. na Ratuszu tuteyszém, do którego ochotę mających wzywa. Kondycye i Taryfę w godzinach przeznaczonych w Registraturze przyrzeć można.

Prezydent miasta *Poznania*.

Doniesienie. Swoje ostrzygi przybyły pocztą do handlu starszego *Gumprechta*.

Uwiadomienie. Para żrebaszków odsadzonych rassowych, stoi w *Kościante* i stajni kamienicy *Pana Golcza*, za pomierną cenę do sprzedania.

Z Hagi dnia 27. Sierpnia.

W pamiętnym postanowieniu, które Król wydał względem przyjęcia konstytucyi, znajdując się wyrazy: „W południowych prowincjach, dla braku zgromadzenia, któreby, jako prawnie reprezentujące uważać można, wezwano starszych (*Notables*) każdego powiatu, lecz blisko szóstą część wezwanych niestawiła się. Chociaż ich niestawienie się, możnaby uważać za dowód, że są kontenci z konstytucyi, przyjemnieby jednak było dla Jego Królewskiej Mości, gdyby się jawnie oświadczyli byli. Z 796 starszych, którzy odrzucili konstytucyę, 126 oświadczyło, że to uczynili z powodu artykułów tyżących się służby Bożej (*). Artykuły te będące w zgodności z trwającym od dawna (w czasie panowania Francuzkiego) prawodawstwem, a przez traktaty z Monarchami stwierdzone, niemogły być opuszczonemi, bez ujęcia rękoiymi samey Monarchii. Kiedy zaś 527 starszych przyjęło projekt, a takowe przyjęcie w północnych prowincjach, ze strony zwołanych podwójnych głównych Stanów, jednogodnie nastąpiło, niepodlega zatem żadney wątpliwości, że większość narodu przyjmie projekt, a tak Król Jegomość postanowienia w takowem obięte, *prawem kardynałnem Królestwa Niderlandów oświadcza.*“

Uchwałę Królewską z dnia 24. b. m. oznaczony został herb Królestwa Niderlandów, którym jest lew złoty stojący na dwóch nogach, ozdobiony koroną Królewską, w prawey łapie miecz, a w lewey pęk strzał trzy-

maiący. Dewiza Króla i jego następców jest: *Je maintiendrai!* Oznaczonemi także zostały herby rozmaitych członków rodziny Królewskiej.

Gazeta nasza, *Staats-Courant*, umieściła już nową konstytucyę czyli *prawa kardynałne* Królestwa Niderlandów, w 234ch artykułach. Według niej, Królestwo składa się z 17stu prowincyi, oprócz Wielkiego Xięstwa Luxemburskiego. Korona jest oddaną i zostaje przy Najjaśniejszym *Wilhelmie Fryderyku* Xięciu *Oranii-Nassau*; jest dziedziczną w Królewskim męzkim potomstwie, podług prawa pierworodności i przez reprezentacyę. W niedostatku pici męskiej potomków domu *Oranien-Nassau*, korona przechodzi na córki Królewskie, podług prawa pierworodności. Kiedy Król niema córek, w ten czas najstarsza córka, z najstarszey zstępney męskiej linii ostatniego Króla, godność Królewską na swój dom przenosi, a gdyby rychley umrzeć miała, przez swych następców jest reprezentowaną. Gdyby zaś niebyło męskiej zstępney linii ostatniego Króla, w ten czas dziedziczy najstarsza zstępna kobieca linia; jednakże, szcep męzki przed kobiecym, starszy przed młodszym, a w każdym szcepie, męszczyzni przed kobietami, starsi przed młodszemi, mają pierwszeństwo.

Król niemoże nosić obcey korony. Posiedzenie Rządu, niemoże być za obwód kraiu przeniesione. Król pobiera rocznie z kassy publiczney 2,400,000 złotych (Hollenderskich) dochodu. Przystosobione dla niego będą letnie i zimowe mieszkania; lecz na utrzymywanie onych niemoże być więcey, nad summę 100,000 złotych, rocznie, z kassy publiczney łożono. — Królowa wdowa pobierać będzie rocznego dochodu 150,000 złotych. Najstarszy syn Króla, lub domnie,

(*) Biskup *Gandawy Broglio*, iak się zdaie, działał przynajmniej podług swego przekonania. Monitor przytacza: że i u *Napoleona* popadł był w niełaskę, wzbraniał się był bowiem wykonać przysięgę żadaną od członków legii honorowey.

małny następcą tronu, ma tytuł Xięcia *Oranii*, i 100,000 złotych rocznego dochodu, począwszy od skończonego 1860 roku życia, który to dochód, za ożenieniem się Xięcia, podwojony zostaje. Król z skończonym 187ym rokiem, staie się letnim. Opieka nieletniego Króla, składa się z członków domu Królewskiego, i kilku znakomitych mieszkańców Państwa. W czasie nieletności, Władza Królewska wykonywana iest przez Regenta.

Jest ustanowiona Rada Stanu, której członków Król mianuje. Główne Stany, reprezentujące lud Niderlandzki, składają się z dwóch Izby; iedna z nich ma 110. członków, mianowanych od prowincjonalnych Stanów; druga, mająca nazwisko pierwszej, niemoże mieć mniej niż 40, a więcej niż 60 członków, których Król mianuje dożywośnie. Obiedwie Izby mają tytuł: *Szlachetni moiżni Panowie!* (*Edelmögende Herrn!*) Stany prowincjonalne, składają się z trzech następujących klas: z Szlacheckiej, czyli rycerskiej, z mieyskiej i włościańskiej.

Sprawiedliwość wymierzana iest w imieniu, i ze strony Króla. Ma byđ zaprowadzoną powszechna księga prawa cywilnego kryminalnego, handlowego, składu władzy sądowej, i sposobu sądowego postępowania. Każdy mieszkaniec bronionym będzie w swojej własności, która może mu byđ wziętą tylko dla powszechnego dobra, i za wynagrodzeniem.

O każdym aresztowaniu policyiném, powinien byđ właściwy Sędzia natychmiast uwiadomionym, i temuż aresztowany we trzy dni wydanym. Grabież dóbr, w żadnym wypadku, niemoże byđ nakazana.

We wszystkich kryminalnych wyrokach, przestępstwo, i zastosowany artykuł prawa powinny byđ wykażete. Wszystkie cywilne wyroki, powinny obeymować w sobie powody rozstrzygnięcia. Będzie Naywyższy

Trybunał sądowy na całe Państwo, pod tytułem: *Wysoka Rada Niderlandów*, a w każdej prowincyi ieden sąd cywilny, i ieden sąd kryminalny. — Zupelna wolność religijnych wyobrażeń, i równa opieka wszelkiego rodzaju obrządków; członkowie wszelkiego wyznania doznają równych praw cywilnych i politycznych, i zdolnymi są do piastowania wszelkich godności, urzędów i obowiązków. W czasie pokoju, 5ta część milicyi narodowej rozpuszczoną będzie. Dla przyprowadzenia konstytucyi do skutku, Król mianuje pierwszy raz wszystkie *Collegia* i Urzędników.

UWIADOMIENIE.

Przypadający na S. Franciszek, to iest: dnia 5. i 6. Października r. b. iarmark w mieście *Rawiczu*, niemogąc się odbyđ dla zachodzących świąt żydowskich Nowego roku, odłożony został na 9 i 10. Października, to iest, na Poniedziałek i Wtorek po dwudziestey Niedzieli po S. *Trocy*, o czém handlująca Publiczność się uwiadomia.

Rawicz, dnia 13. Września 1815.

Dyrektor Policyi i Burmistrz miasta.

Pewna Dama życzy sobie w przyzwoitem towarzystwie iechać wspólnym kosztem do *Frankfortu* nad *Menem*. Bliższe warunki, iako to: czasu wyjazdu, umówione byđ mogą każdego dnia w domu pod Nrem 101. na Szerokiej ulicy na pierwszym piętrze.

Poznań dnia 21. Września 1815.

Uwiadomienie. W moim na środku rynku położonym pod Nrem 36 szpithlerzu są do naięcia od S. Michała r. b. dwa sklezione i od ognia bezpieczne wozownie i cztery wielkie przestworne góry do sypania zboża. O warunkach dowiedzieć się można pod Nrem 93 w rynku.

J. S. Gumprecht.

Uwiadomienie. Szanowney Publiczności donoszę ninieyszym nayuntzeniem, iż moją dawnieyszą stancją w rynku w kamienicy JP. *Kuniego* pod Nrem 83 odmienilem, i stoię na ten iarmark z moim bardzo pięknie uporządkowanym składem towarów łokciowych i modnych w kamienicy JP.

Jagielskiego, pod Nrem 79 w rynku obok pałacu Gurowskich na dole. Upraszam o liczne odwiedziny i przyobcięcie punktualną postugę i nayumiarkowańsze ceny.

w Poznaniu dnia 22. Września 1815.

G. F. Burgheim.

Uwiedomienie. Ponieważ Pluszcycant komornego szynkowni i pomieszkania, w kamienicy Nro. 253. na Wroclawskiej ulicy sytuowanej, gazetami i obwieszczeniami ogłoszonego, za kwantum 367 Tal. zalicytowanego, niewyliczył; przeto wyznacza się do tej licytacji nowy termin na dzień 25. m. i r. b. zrana o godzinie 9tej, na który się Szanowna Publiczność zaprasza.

Poznań dnia 19. Września 1815.

Bielawski, K. D. P.

Uwiedomienie. Wzywają niżej wyrażeni Syndycy Upadłości JPana Fryderyka Wossido tutejszego Aptekarza wierzycieli tych, którzy się na terminie usprawiedliwienia swych należności dnia 27. Kwietnia 1813 r. niestawili, na nowo w tym mierze wyznaczonym terminie, gdy Justitiūm zostało uchylone, przed JWnym Lewińskim Prezesem Trybunału Handlowego, jako Komissarzem tej upadłości w stancyi tegoż tu w Poznaniu dnia 20. Listopada r. b. o godzinie 3ciej po południu osobiście lub przez Pełnomocnika z dowodami potrzebnymi swych pretensyi się zgłosić; gdyż w przeciwnym razie stosownie do Art. 77. Tit. 1go Księgi III. Kodexu Handlowego od Percepcyi przy Dystrybucyi tej masy będą musieli być wyłączeni: także i ci, którzy swe należności już poudowodniali, wzywają się ntnieyszem, ażeby przepisowi Art. 71. loc. cit. zadosyć uczynili; ci zaś, których pretensye w całkości lub w części są zaprzeczonymi, ażeby aż do tegoż terminu o rozstrzygnięciu swych Praw w Trybunale Handlowym rateyszym się wystarali, ponieważ by również do Percepcyi niemogli być przypuszczonymi.

- Poznań dnia 18. Września 1815 roku.

Biedermann, Freudenreich.

Patron p. Tryb. D. P. Kupiec i obyw. Pozn.

Do przedania. Kamienica pod Nrem 157. w ulicy Butelskiej narożnie stojąca, massyf nowo wybudowana z wszelkimi wygodami, zdalna do założenia wszelkiego proceduru lub handlu z przyległym do niej obszernym gruntem, na którym fabrykę jakąkolwiek wystawić można, lub co podobnego założyć: jest z wolney ręki do przedania. — Życzący ją sobie kupić, może się zgło-

sić do Właściciela teyże, mieszkającego w ulicy Wroclawskiej pod Nrem 237.

Do przedania. Kamienica pod Nrem 262. na rogu Psiej i Gołębiej ulicy, jest z wolney ręki do przedania. O bliższych okolicznościach dowiedzieć się można u Dziedzica w domu JPana Spalding pod Nrem 133. przy Komedyalni.

Do przedania. Podaje się do publiczney wiadomości, iż na dniu 25. m. b. u niżej podpisanego w domu JPana Gaislera przy magazynie solnym pod Nrem 11. zrana o godzinie 10tej przez publiczną licytacją sprzedawane będą różne efekta, iako to: krzesła, komody, kanapy, i różne sprzęty kuchenne etc., za gotowe pieniądze w kurancie więcey dającym przybicie nastąpi.

Poznań dnia 22. Września 1815.

Rynarzewski, Komornik.

Przedaz.

Wydział Sporny Sądu Pokoju Powiatu Puzdrskiego

z mocy upoważnienia Prześwietnego Trybunału uwiedomia Szanowną Publiczność, iż pozostałość ruchoma niegdy Xięzka Michała Chryńiewieckiego, składająca się z inwentarza bydelnego, garderoby, bielizny, pościeli, sprzętów domowych i gospodarczych, na dniu 7. Października r. b. w mieście Słupcy plus offerenti za gotową zapłatę sprzedaną będzie.

Puzdry dnia 2. Września 1815 r.

Ryll, Podsedek.

Jażdżewski,

Pisarz Wydziałowy.

Do przedania.

W moc reskryptu Prześwietnego Trybunału Cywilnego Departamentu Poznańskiego z dnia 20. Lipca r. b., sprzedanem byż ma w drodze publiczney licytacji gospodarstwo pułhubne, w tym tu Babimostkim Powiecie i we wsi Małym Groycu pod Numerem 9 exystujące, ogółem i z budynkami włącznie relacją Biegłych z dnia 13. Stycznia 1812 r., na Talarów 429 oszacowane, od wszelkich zaciągów dworowi i postug wolne, po zmarłym Bernardzie Weyman pozostałe, a żyjący po nim wdowy Katarzyny z Grzybów (Pilz) Weymanowej z Wielkiego Groyca, wspólnie własne, termin do przygotowującego przysądzenia ustanowionym jest na dzień 30. Września b. 1815 r., który in loco wsi Małego Groyca o godzinie 9 przed południem i przezemnie podpisanego Notaryusza, do czynności tej allegowa-

wym reskrypsem zdanie krewnych w tej mierze potwierdzającym wyznaczonego, odbytym zostanie. — Wzywa się przez Publiczność do kupna ochotę mająca, ażeby się w rzeczonym dniu i miejscu liczenie stawia, licyta swe podała, z pewnością, że dla wigwey podającego przysądzenie to nastąpi; o warunkach do tej sprzedaży, każdy i zawsze w Biorze moim tu w Kargowie pod Numerem 65 dowiedzieć może. Nadmieniam się tylko, iż dla szczęciorga rzeczonego niegdy Bernarda Weyman własnych dzieci, Opiekunką naturalną pomienioną wzywał ich marka i wdowa; Opiekunem zaś przydanym rychtze Stryi Antoni Weyman, Okupnik, w tym także tu Powiecie i we wsi Kozimnie zamieszkały, obradą familiyną z dnia 2. Stycznia 1812 r. są ustanowieni.

Kargowa dnia 29. Sierpnia 1815 r.

Lud. Kojen, Notaryusz.

Do zadzierżawienia. Urząd leśny Komornicki w Powiecie Poznańskim uwiadomia niniejszém Szanowną Publiczność, że polowanie maie na obszarach Ekonomii Obornickiej, iako to: na Komornikach, Kotowie, Plewiskach, Fabianowie, Głuchowie, Gołusku, Chomęcicach, Wypalence, Junikowie, Budzisku, Swierczewie, Zabikowie, Łossowie, Ławicy i Ottowie, nadal plus licitando częściami zadzierżawione bydź ma, do czego termin na dzień 25. r. m. znana o godzinie 9tej w Urzędzie Ekonomicznym w Komornikach wyznaczony. Uprasza się zatem miłośników myślistwa, ażeby się wyż wyznaczonego dnia stawili, swoje ofiary podali i może się nawięcey dający spodziewać, że po approbacyi wyższej swierchności natychmiast przybicie nastąpi.

Urząd Leśny Komornicki

W Ottowie dnia 21. Września 1815.

Otto,

Królewski Nadleśniczy.

Ukradzione klacze. W nocy z 13go na 14ty Września ukradziono dwie źrebice kasztanowate w trzecim roku ze stadniny od klaczy cugowych, obydwie miły podługowate łysiny na czole, po jednej nodze białej, grzywy i ogony konopiate. Uprasza się wszelkich Swierchności gdy te będą dostrzeżone, aby dana była wiadomość do Dominium Barda pod Wrześnią.

List gończy. Z dnia 15. na 16. tego miesiąca uciekł w nocy Jan Malinowski, służący za lokaja u niżej podpisanego, dawniej będąc w usługach u W. JP. Wroblewskiego, Kapitana wojsk Polskich. Ten zabrat z sobą klacz jasno-kasztanowatą z łysiną na łbie z kosem, w roku osmym, z okulbaczeniem, z uzdziennicą, z łancuskiem i trandzlami; płaszcz nowy watowany koloru prochowego, surdut nowy ciemno-zielony, westkę gradytorową różową, pas lity w czterech kolorach, tyżek srebrnych stołowych trzy z cechą S. Z., spodnie sukienne granatowe barkanem białym i szarym podszyte, koszul koleńskich z cechą M. S. nowych ośm, bótów Warszawskich, w wierzchu obszytych żółtym szafionem, para jedna. To wszysko z garderoby Pańskiej; oprócz tego wziął z sobą wszystkie swoje rzeczy. — Człowiek ten był wzrostu niskiego, głowy ostrzyżoney; nawięcey go poznać można z tego, iż świeżo miał oczy podbite przez lekkomyślność, które ma przez niedziel kilka ledwo podgoić się będą mogły. — Upraszam wszelkie Urzędy tak wojskowe iako i cywilne, aby na tego człowieka dały pilne baezenie, a w przypadku jego poszłakowania lub z osoby lub też z rzeczy wyż wyrażonych, przytrzymać te rzeczy, aresztować i mnie za wynagrodzeniem kosztów wszelkich odesłać.

W Sierakowie pod Słupcą dnia 16. Września 1815.

Jan Żołądkowski.